

Mezítláb a piacon

Pár évvel ezelőtt néhány lelkes lokálpatrióta összefogott, s a közösség igényeit felmérve és arra reagálva egy helyi termelői piacot indított Badacsonytördemicen. A Herczeg Ferenc Strand melletti sétányon található Lábdi Piac, a badacsonyi régió első öko és biopiaca harmadik szezonját egy olyan mezítlábos ösvény megnyitásával kezdte, amelyet a Közösségek Hete keretében, a piac szervezői és az árusok soraiból verbuválódott, mintegy tucat önkéntes épített.

A rendezvénysorozathoz való kapcsolódás nem is volt kétséges, hiszen Pákay Viktória, a piac szervező csapat egyik oszlopos tagja, a Cselekvő közösségek projekt Szabadtéri Néprajzi Múzeum kommunikációs munkatársaként – egyben a Közösségek Hete egyik felelőseként –, saját közösségét szívvel-lélekkel motiválta a csatlakozásra.

Szabó Judit Nikolett: *Hogyan kezdődött a Lábdi Piac története?*

Pákay Viktória: Alapvetően egy közös gondolkodással kezdődött a történet. 2012-ben indítottunk el Badacsonytördemicen egy szakmai műhelysorozatot azzal a céllal, hogy a régióban tevékenykedő gazdák, kis- és őstermelők új

Fotó: Bege Nóra

módszereket ismerhessenek meg, ötleteket kapjanak, hogyan lehet például bio gazdálkodást folytatni. A fenntartható mezőgazdaság gondolatát szerettük volna meghonosítani két-három napos szakmai műhelyekkel, helyi és vendég előadók meghívásával. A terítéken olyan témák szerepeltek, mint a biogazdálkodás, a fenntartható fejlődés, a termények tárolása, feldolgozása, tartósítása, őshonos tájfajták, a magfogás vagy az olyan kísérleti irányok, mint az aquapónia. Ennek kapcsán kerültünk kapcsolatba többek között Harmathy Ildikóval, a káptalantóti Liliomkert piac vezetőjével, vagy Szabadkai Andreával, a Kislépték Egyesülettől. Ők

tartottak előadást arról, hogyan működik egy termelői piac, miért jó és hogyan lehet egy ilyen létrehozni. A szakmai műhelyen hallottak bogarat ültettek a fülünkbe, és a résztvevők körében megfogalmazódott, hogy Badacsonytördemicen is működhetne egy termelői piac, s kezdetét vette egyfajta közösségi tervezés a cél érdekében.

Sz. J. N.: *Hogyan léptetek a tettek mezejére?*

P. V.: Tulajdonképpen nagy szerencsénk volt, mert 2015-ben az akkori NAKVI kiírt egy pályázatot – *Szelíd térségfejlesztési modellek a gyakorlatban* címmel –, melyen sikerült megnyernünk. Mi, akik ezt a piacot megálmodtuk, egy informális társaság vagyunk, s e mögé a spontán szerveződés mögé állt be egy helyi vállalkozás, de már folyamatban van a nonprofit szervezeté alakulás is. Az elnyert forrásból létrehoztunk egy termelői központot és egy kapcsolódó termelői piacot itt, Badacsonylábdihegyen. Ez lett a Lábdi Piac, ahol a helyi, a környező településeken és a régióban gazdálkodó ős- és kistermelők minimális költségek mellett, számos szolgáltatás igénybe vételének lehetőségeivel árulhatják portékáikat: zöldséget, gyümölcsöt, natúr-

kozmetikumokat, lekvárokat, szörpöket, péksüteményeket, sajtokat, füstölt árut, kézműves termékeket és még sok mást. A cél a piac létrehozásával és működtetésével nem a nyereség, hanem sokkal inkább egyfajta szellemiség, a fenntarthatóság gondolatának meghonosítása és a közösségi élet gazdagítása volt. A vásárlók az árusoktól garantáltan jó minőségű, egészséges termékeket vehetnek, így közvetve a kezdeményezésnek egészségvédelmi vonzata is van.

Sz. J. N.: *A helyi társadalom mennyire támogatta az ötletet?*

P. V.: Nagyon sokat jelentett, rengeteg erőt adott annak a meg tapasztalása, hogy az önkormányzat és a faluház egyaránt folyamatos szakmai és erkölcsi támogatást biztosított. Volmuth Péter, az akkori polgármester a kezdetektől nyitott volt, a helyi intézmények a szakmai műhelysorozatot és a piac

megnyitását is felkarolták, helyben népszerűsítették. Nagyon sokat segített még Szántai Tünde is, aki az összes örült ötletünket támogatta, és helyet biztosított a Faluházban a rendezvényeinknek. Szerencsés egybeesés volt, hogy lényegében egyszerre nyílt meg a felújított Herczeg Ferenc Strand, a mellet-

te létesült Lábdi Piac, valamint az Ökoturisztikai Látogatóközpont. A strand, a látogatóközpont és a piac között folyamatos az együttműködés, rendszeresen részt veszünk a strand rendezvényein. De nem hiányozhat a Lábdi Piac egyetlen badacsonytördemici nagyrendezvényéről sem.

Sz. J. N.: *Hogyan jött az ötlet a mezítlábas ösvény létrehozására?*

P. V.: Egyfajta árukapcsolással. A Községek Hetéhez azért is volt egyértelmű a csatlakozás, mert kezdetek óta törekedtünk rá, hogy a piac ne pusztán vásártér legyen, hanem fórum, közösségi tér is, ahol lehet beszélgetni, kapcsolatokat teremteni, ahol programok folynak. A piac területén az indulás óta van gyermekfoglalkoztató, nyuszisimogató, lehet óriás buborékot fújni, van arcfestés. Időről időre különböző programokat is szervezünk, például augusztus 20-án új kenyeret sütöttünk a falu kemencéjében, amit a piacon meg lehetett vásárolni vagy a kenyérsütés eszközeiből tartottunk mini kiállítást. Szeptemberben pedig a hordókészítés mesterfogásait lehetett megismerni, szőlőt darálni és préselni, mustot kóstolni. De volt már kosárfonás, csipkeverés

vagy gombabemutató is. Ebből a gondolatból nőtt ki a mezítlábas ösvény, mint egy olyan új programelem, amely alkalmas a családok számára feltöltődést nyújtani, ráadásul kapcsolódik a strandhoz és az Ökorurisztikai Látogatóközpont-hoz is. Az ösvény végigtalálása lehetőség arra, hogy a piac

vendége ebbe a közegbe bekapcsolódhasson, ráhangolódhasson, s egyfajta közösségi tér-érzéshez jusson.

Sz. J. N.: *Hogyan kell elképzelni ezt az ösvényt?*

P. V.: A mezítlábas ösvényünk 40 méter hosszú, tehát ebben a

„műfajban” aránylag kicsi. Az ösvényt egy hét alatt, május 8-12. között – a Közösségek Hete alatt – egész napos munkával vállvetve hozta létre egy tucat lokálpatrióta ember a piacot szervezők és a rendszeresen itt árulók közül. A mezítlásos ösvények hagyományát Sebastian Kneipp német természetgyógyász teremtette meg, az ő elvei alapján épült a mi ösvényünk is. Az ösvény természetes anyagokból készült, s különböző állomásai, részei különféleképpen stimulálják az ember talpán keresztül az idegrendszert. A mi ösvényünkön az állomások a következőképpen követik egymást: téglá, rönkfá, sóder, badacsonyi bazalt laposkő, badacsonyi bazalt félgömbölyű kő, homok, mosott kavics, fakorongok, rönkök, gerenda és a legvégén egy csipetnyi horror, a mosott dolomit. Talán nem véletlen, hogy a badacsonyi kötődés itt is tetten érhető: a beépített anyagok közül helyi termék, érték a kétféle bazaltkő, mely a táj

sajátosságait mutatja be. Az alapanyagok nem kerültek semmibe, lényegében használaton kívüli, elheverő maradék anyagokról volt szó: korábban kivágott fák, bontott téglák, kövek... ezeket hasznosítottuk újra az önkormányzat és a helyi termelők erkölcsi támogatásával, a helyi média figyelmétől övezve, közösségi erővel. Az ösvényhez terveztünk további két állomást építeni, s az ösvény mellé illatos gyógynövényeket ültetünk, így egy párhuzamos tanösvény alakul ki. A látogatók általa megismerhetik, melyik gyógynövény hogy néz ki, mire jó, és talán mondanom sem kell, hogy az illatuk is kényeztetni majd az érzékeket.

Sz. J. N.: *Milyen volt a mezítlásos ösvény fogadtatása a megnyitón és azt követően?*

P. V.: Ó, a fogadtatás nagyon jónak mondható, felülmúlta az elvárásainkat! A megnyitón a rossz idő ellenére is sokan voltak, a résztvevők többsége le is vette a cipőt, és rögtön ki is próbálta az állomásokat. A

mezítlásos ösvényt Badacsonytördemic alpolgármestere, Kövesdi Anett nyitotta meg május 13-án. A megnyitóra a piac visszajáró látogatói, a helyi gyermekes családok jöttek el. Azóta már egészen belakták a látogatók az ösvényt, van, aki a barátainak ajánlotta, és olyan látogatóval is találkoztunk, aki bevallása szerint már többször végigjárta. Persze egy negyven méteres ösvény nem kifejezetten hosszú, de üde színfoltja lett a piacnak és Badacsonytördemicnek. Az eredetileg kitűzött célt, miszerint a piac, mint közösségi tér egy újabb rekreációs lehetőséggel bővüljön, sikerült elérni – a jó hírünket viszik tovább a visszajáró látogatók, és egyre többen fedezik fel maguknak az új helyi sajátosságot. Úgy gondolom, a mezítlásos ösvénnyel kiegészült piac idővel valamiféle turisztikai vonzereje lehet Badacsonytördemicnek. Mint említettem, a kezdetek óta egységben gondolkodunk: a strand, a látogatóköz-

pont és a termelői piac számára egyaránt előnyös, hogy létrejött a mezítlbas park. Hogy mennyire jó a helyi szervezetekkel és intézményekkel az együttműködés, mutatja, hogy lényegében nincs olyan rendezvény Tördemicen, amelyen ne lenne jelen a Ládbi Piac közössége. A Mihály-napi vásárt például kifejezetten a termelői piac ihlette, amit a szervezők összekapcsoltak a templombúcsúval is, hiszen a

badacsonytördemici római katolikus templom védőszentje Szent Mihály.

Sz. J. N.: *Hogyan tovább? Az említetteken kívül még milyen fejlesztéseket terveztek?*

P. V.: Mindig próbálunk fejlődni, új ötleteket találni, új kezdeményezéseket elindítani. Például a „Reggelizz a piacon!” program keretében a helyben árult friss termékekből készítünk salátát, grillezünk zöldséget, hurkát, kolbászt. Különlegessége a piacnak a sokféle vegán étel is, amit helyben lehet elfogyasztani a piac melletti asztalok mellé ülve. De említhetném azt is, hogy a magyarországi termelői piacok közül az elsők vagyunk, ahol lehet bankkártyával is fizetni. Keressük mindig a helyi kötődést, idén például jótékonysági könyvvásár is van a piacon, amelynek teljes bevételét a Tördemic Néptáncgyűttesnek ajánlottuk fel. Egyre többen keresik fel a piacot, ami könnyen megközelíthető, hiszen közel van a vonat, a távolsági buszállomás, ingyenes a parkoló, és idéntől már a badacsonyi régiójáró busz is megáll ott. A piacra egy állandó törzsközönség jár, nemcsak Tördemicről, hanem például

Szigligetből, a Szent-György hegyről, Badacsonyból. Hiszem, hogy azért tud sikeres lenni ez a kezdeményezés, azért szeretnek ide járni az emberek, mert az itt értékesítő termelők szintén jól érzik magukat. Ezáltal a piac egy valós közösségi tér lett, ahol egymást inspirálják a jelenlévők, s ahol ennek köszönhetően családias, oldott légkör uralkodik. Ez pedig kiváló táptalaja a közösségi életnek.

PÁKAY VIKTÓRIA kommunikációs szakember, rendezvényszervező, néprajzkutató. Jelenleg a Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ kommunikációs munkatársa a Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás című projektben. Először a Budapesti Tanítóképző Főiskolán szerzett tanítói diplomát, majd a Janus Pannonius Tudományegyetemen művelődésszervező szakán diplomázott. Ezt követően az ELTE néprajz szakán végzett, majd az ELTE Magyar és összehasonlító folklorisztika doktori programjában vett részt. Szakmai tapasztalatait a civil szektorban szerezte, ahol projektvezetői, kommunikációs, szervezői feladatokat látott el. Éveken keresztül foglalkozott pályázatírással, illetve pályázati projektek lebonyolításával. Néprajzkutatóként gyűjtött és kutatótt Kárpátalja ugocsi és beregi falvaiban, ahol többek között a népi gyógyító hagyományokat, ezen belül is a kiemelkedő gyógyító egyéniségeket, valamint a betlehemezés szokását vizsgálta. Eredményeit számos konferencián bemutatta, publikációkban közölte. Badacsonyládbihegyhez erősen kötődik, hiszen már a dédszülei is éltek, gazdálkodtak. Dédnagyapja, Pákay Károly, nyugalmazott iskolaigazgató, a Badacsonyládbihelyi Fürdőegylet egyik alapítója és igazgatója, nagyapja, dr. Pákay Zsolt pedig a badacsonytördemici általános iskola igazgatóhelyettese volt. Fontosnak érzi, hogy családjával tegyen a településért, a közösségért, ezért is indították el azt a szakmai műhelysorozatot, amelyből később kinőtt a Ládbi Piac.

SZABÓ JUDIT NIKOLETTA a Cselekvő közösségek projektben marketing és kommunikációs csoportvezető közösségi művelődés területén, az NMI Művelődési Intézet munkatársa. Kortárs művészeti menedzsment tanulmányait követően a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar magyar-esztétika szakpárján szerzett esztétika szakos bölcsész előadó diplomát. Intézményi kommunikáció szervezése területén a Budapesti Művelődési Központban és a Nemzeti Művelődési Intézetben tett szert komoly tapasztalatra, de saját vállalkozásában is teljesített marketingszervezői, valamint szöveg- és cikkírói megrendeléseket. 2002 óta publikál különböző sajtóorgániumokban kultúra és életmód témában.